

SZERKESZTŐI IRUDA

Belmagyar-utca 47-dik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ „ELLENZÉK” ELŐFIZETÉSI DIJA:

Egész évre 16 frt. vagy 32 korona. Negyed évre 4 frt. vagy 8 korona. Félévre 8 frt. „ 16 korona. 1 órá 1 frt 50 kr. vagy 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat. Kéziratok nem adnak vissza.

ELLENZÉK

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

KIADÓ-HIVATÁSL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33. szám.

HIRDETÉSI DIJAK:

Egy ccentimetryi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reclam sora: 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Nyiltéri cikkek:

garmand sora után 20 kr. fizetendő.

Közmivelődési egyleteink és a hazai oláh sajtó.

Alkotmányunk helyreállítását után 18 évig néztük hideg vérrrel, sohasem menthetők közönyvel, hogy miként oláhosodnak el testvéreink nemcsak az erdélyi részeken, hanem a Királyhágón túl is, a mint az oláhok szokták mondani: egészen a Tiszáig. Végre a szemmel látható pusztulás felriasztott minket is közönyünkkel és megálapítottuk az Erd. M. Közm. Egyletet, hogy mentjük meg még azt társadalmi uton, a mi megmenthető. Kijelentettük akkor és azóta számtalanszor, hogy mi nem akarunk erővel senkit magyárosítani, hanem célunk a megmentés hazafias czélja és a honszeretet ébresztése.

A német és oláh lapok végtelen gyanakodással fogadták hazafias lépéseinket. Az oláhok azonnal belátták, hogy ha az Emke gyökeret ver a magyarok szívében, azonnal vége lesz annak az aknamunkának, melyet 1850-en innen oly háboríthatatlanul folytattak s bizonyosan nevettek magukban, hogy a bolond magyar nem látja az ő aknamunkájokat, vagy ha látja, kicsinyli az egész dolgot. Szép csendesen odáig is haladtak volt, hogy már ABC-és könyvekben is többé nem Transylvaniáról, hanem csak Romániáról beszéltek. Be kellett tiltani ezt az ABC-t, a burjánként termett államellenes történelmi és földrajzi könyveket, melyek azzal az ABC-vel mind egy húrón pendültek. Volt láma, obogatás e miatt Naszodon, Szamosujvárt, Balászfalván és Nagy-Szebenben. Elvégre is engedniök kellett, mert Trefort miniszter bizony nem engedett. Sok küzdelem és betiltás után odáig jutottunk, hogy az oláh tankönyvírók is így kezdték a történetírást.

Ez a haza, melyben mi is lakunk: Ungária.

Isten bocsássa bűnünket, szinte jól esett végre ilyen is olvashatni oláh tankönyvekben. Ezek után fogott a mentés nagy munkájához az „Emke.”

Tudjuk, hogy milyen riadalmat okozott ez, ugy idehaza, mint Romániában az oda kibujdosott erdélyi oláhok között. Nem rajtok mult, hogy nem borították lángba hazánkat. Tudták, idehaza, de tudták oda is, hogy vége lesz az oláhosításnak ha az „Emke” megerősödik. Pedig a czél mindig a volt, hogy Erdélyt lehetőleg csendesen oláhosítsák s így a D.co-román esz-

mét valaha megvalósítsák. Ennek az eszmének vágtá be az utját az „Emke.” Ugyan azt tette a Széchenyi Egylet.

Nem attól félték az oláh írástudók, hogy mi az oláhnépséget magyárosítjuk, hanem átlátták, hogy aknamunkájukat elvégre felfedeztük és ellenaknát készítettünk. Mindenegyob obogatás csak vaklárma volt és vaklárma ma is. A mi nekik igazán fáj és fáj ma is, de a mit nem mernek nyíltan bevallani, az nem egyéb mint a Dáko-Románia romjai feletti busongás, jajgatás. Az „Emke” most 10 év után is önrzettel mondhatja: „Nem támadtam meg senkit; nem magyárosítottam meg erőszakkal senkit csak saját váraim pusztulását gátoltam s gátolom meg. Éppen az a baj oláh szempontból, hogy miért állottunk be gátunk, hogy miért nem néztük behuny szemmel pusztulásunkat továbbra is.

A mi pusztulásunk az ő erősödésük volt. Innen az eget verő láma a sok sirás-rívás nemcsak idehaza, nemcsak Romániában, hanem a külföldi fizetett sajtóban is. Miért is nem hallgattunk mi, még bár 50 esztendeig. Akkor igen könnyen belehetett volna hantolni az erdélyrészi magyarság sirját...

Annak látása és tudása, hogy mi közmivelődési czélokra fordítjuk az „Emke” filléreit, nem engedi pihenni az oláh tulzókat, kikhez sajnos ma már oda kell számítani a n-szebeni Telegraf Romanet is, a mely idei 93-ik számában a magyar közmivelődési egylet s ezek között az „Emke” ellen huzta ki rozsdás kardját. Erősen hiszi, hogy nem fog az „Emke” az oláhok között boldogulni, de azt már elhallgatja, hogy a Dáko-románia eszméje a magyar állam eszmén, míg a földön magyarok laknak, diadalt aratni nem fog.

Z. Z.

„Éljen a magyar!”

Lapunk olvasói emlékezni fognak arra, hogy a f. évi június havában Kolozsvár városának egy igen érdemes látogatója volt Észak-Amerikából Barrows J. Samuel ura „Christian Register” cz. bostoni tekintélyes unitárius lap szerkesztője és a „New-York Herald” levelezője. Eza férfi akkor csaknem, egy egész hetet töltött közöttünk s az alatt városunkkal, népünkkel alaposan megismerkedett, s most a saját lapjában kezdi elmondani tapasztalait. Első cikkének czimul ezt

írta: „Éljen a magyar!” s a cikkben a következő közérdekű dolgokat mondja el:

Magyarország, te a tágas puszták és tornyos hegyek; termékeny mezők és hömpölygő folyók; jómódú tanyák és fenséges erdők, a bor, tej és mézpogácsa hazája; Magyarország te nemcsak és szabadok, Deák és Kossuth, nemes származású és nemesen lelkesülő hazafiak országa; erős karu, erős fejű és erős gyomru polgárok; heves vértű, vendégszerető, értelmes, haladó és nagyratörő nép hazája te, melyik amerikai tudná megállani a ki te vendégszereteted kegyes árjában megkereszteltetett, hogy kész szívrrel így ne kiáltson: éljen a magyar! Long live the magyar!

A legtöbb, ha nem mindenik unitárius utazó elődöm, a ki Magyarországot meglátogatta, éjszak-nyugatról, Bécsen keresztül a Duna mentén vezetv uton közelítette meg. Nekem az a különös szerencsém volt, hogy én délfelől Kis-Ázsia, Törökország és Románia felől jöttam bele. Így Magyarország fizikai képe, a nép társadalmi, értelmi és vallási élete s a Dél-Európáé és Ázsiáé között levő különbség nagyon feltűnően kivált.

A mikor beléptem Erdélybe, azonnal a rokonszenv és azonososság érzete fogott el, valahogy úgy éreztem magamat, mintha érkeztem volna haza. Az ország természeti képe is hozzájárult ehhez az érzethez. Bármilyen szépek voltak is Troja síkságai a homeri korra visszavezető emlékekkel; bármilyen szép volt a Dardanella s a Bosporus, azokon főleg mégis az az eltérés érdekelt, a mit felfedeztem a növényzetben, a tájban és a társadalmi életben; de Magyarországon a hegy, az erdő és az itt ott elterülő puszták viszonya, a kertek ismert virágai, az utszélt szegélyező fák azonnal Uj-Angliát juttattak eszembe.

De még ennél is inkább az a melegség a melyet az erdélyi unitáriusok otthonában és szívében találkoztam és az a szerencse, a melyben már hónapok óta nem volt részem, hogy t. i. unitárius templomban imádkozhassam, mind oda működtek, hogy ebben az országban oly otthonosan érezzem magamat, a hogy nem éreztem már kilencz hónap óta a mióta Amerikából eljöttem.

Konstantinápolyból elindulva hajón mentem a Bosporuson át, a Fekete tengeren keresztül Várnába a bulgáriai városba ahol az időjelző tábla kegyetlenül kénytelen voltam huszonnégy órát tölteni. Eza tréfa megtanított arra, hogy mennyit ér kétpercz idő. A hajó egy keveset késlett. A podgyásomat, a mi csupán egy bördönből állott, a vámháznál megkellott hogy vizsgálják. A mikorra a vasutállomáshoz értem a vonat már éppen indult.

E miatt a két percznyi veszteség miatt két nappal később juthattam Magyarországra

— mely időt sokkal szívesebben töltöttem volna e sokkal kíváncsiabb országban.

A Bulgáriában töltött két napon nem valami nagyon kellemes benyomást szereztem arról az országról. Késztelentül lehet valami olyan kedves oldala a melyet én nem láttam; de általában azt éreztem, hogy a bulgáriai menekült a ki Bulgáriát felcsérlette Bostonnal, kitűnő vásárt csinált. És a Rustshuki angol consulhoz, a ki figyelmeztetett, hogy Romániába érve jegyemet láttamoztatnom kell, ezek voltak utolsó szavaim: a legúszintebben sajnálom kedves uram, hogy ilyen országban kénytelen töltöni életét. A mi engemet illet, én sietek ki belőle a mi helyt csak lehet.

A Duna Rustshuknál elválasztja egymástól Romániát és Bulgáriát. Körülbelül tizenöt perczbe kertl míg a hajót egy átmetsző vonal irányában a romániai városba Guirgevoa ér. Az amerikai embert nagyon meglepi mikor rábukkan, hogy egy folyó két olyan kis országot választ el egymástól, a melyek nyelvből, politikában pénzügyben és más tekintetben oly tökéletesen eltűnnek egymástól.

Meglehetősen meglepi az embert az is, ha az Angol csatornán másfél óra alatt áthaladva látja, hogy két nagy ország, a melynek Anglia és Franciaország oly nagyon el vannak választva egymástól történelmükben és hagyományaikban, habár az általános művelődés haladása sok találkozási pontot teremtett; de a Dunán átszállásra kívánt néhány percz az utazót a szláv nyelvtől olyanba viszi a románba) a melyben több rokonság van az olaszhoz vagy a francziához, mint az oroszhoz. Mind a két nyelv egyaránt idegen az amerikai utazó fülének, de már a ssem a románaiában sok olyan gyököst talál, a melyet már az előtt is látott, s a melynek a jelentését sejtethi.

Azt is tapasztalja az utazó, hogy az a pénz, a melyet a zsebébe áthozott a vizen, már nem használható a másik parton. Az utjegy felülvizsgálat a két kis ország között, melyek féltékenyen néznek szembe egymással, felelte szigorú. Láttam a mint egy asszonyt durván visszaütött a romániai hivatalnok, mivel az utjegye nem volt rendben.

Bukarest, Románia fővárosa, kellemes város; az utcák szélesek, s a főutja kiválóan jó; s sok jó kiterője van. S hol sem láttam olyan jó bérkocsi lovat mint itt. A ki egy pár, erős, jólépésű ló, s a nemzeti ruhájába öltözött kocsis után felül, kevés pénzért úgy érzi magát, mintha saját fogatja volna. Ebben a tekintetben nagy eltérést találtam Nápolyban s dél-olaszországban.

Bukarestből reggel 7 óra 45 perczkor indultam s csak este 11 órakor érkeztem Kolozsvárra; de ez a vonat s a melyvel Ko-

lozsvárról Budapestre utaztam, körülbelül a legkényelmesebb vonat volt, az európai szárazföldön próbált összes vonatok között.

BARROWS J. SAMUEL.

Francia-Orosz barátság

Páris, szept. 13.

Néhány hét múlva, október 13-án érkezik az orosz hajóraj francia vizekre. Az orosz hajórajnak franciaországi tartózkodása nagyobb szabású nemzeti ünnep lesz, melyben bizonyára igen érdekes és meglepő politikai demonstrációk fogják követni egymást. Általában úgy vélik, hogy az oroszok touloni látogatása a francia-orosz szövetség utolsó megerősítése francia földön és vizeken. Nos hát a fogadtatás ünnepségében ez a nagy politikai aktus fog nyilvánulni.

Middegg az ünnepély programját nem állapították meg végleg. De a fogadtatás nagy körvonalából látható, hogy az orosz-francia hajórajnak Toulon előtt való találkozásán minden eddigi ilyfajta fogadtatást jóval felül fog mulni. Egész Toulon átalakul. A partokat mesze, egészen a láthatárig nemzeti zászlókkal fogják bevonni. És az egész part mentén monstruozus zene- és énnékkart helyeznek el.

Fényes kivilágítás, tűzijáték, ágyúdörög fogja hirdetni az ünnepséget, a melynek egyik legfényesebb pontja a tenger kivilágítása lesz. Ezzel programponntal a jó touloniak meg akarják lepni Európát és titokban készülnék rá. Lángban lesz az egész tenger Toulon előtt és a sok víz, mely nem csak hogy nem oltsa a tüzet, de sőt maga is ég, roppant pénzbe fog kerülni.

De az ünnepély legfényesebb rész bizonyára Párisban fog lejátésozni. Rövid touloni tartózkodás után, az orosz tisztek különvonaton jönnek Párisba és itt a városi hatóság vendégei lesznek. És hogy az ünnepség ne legyen egyszerűen hivatalos, egész Franciaországban a sajtó nagy gyűjtést rendez, ily módon nyújtva módot az országnak vendégei ünnepsére. Már az előirányzott költségek-ből megleh t itélni: mi készül Párisban. Az általános gyűjtéstől eltekintve, csak a városi hatóságnak van négy százezer frankra szükség. És nem lehet kételkedni abban, hogy ezt a 400.000 frankot egyhangulag megszavazzák!

Az orosz tisztek párisi tartózkodása alatt a francia főváros örök nappalban lesz. A francziák mondják így és értik az örök nappal alatt: az örök fényt és kivilágítást. Banketok és táncmulatságok nyakra-főre fogják követni egymást, és mint nagy nemzeti ünnepségek idején szokás, általános és korlátlan szabadság fog adni Páris lakosainak.

Már tegnap üsszedt a francia sajtó, hogy az orosz tisztek párisi fogadásának részleteit megbeszélje: valamint a párisi katonai kör is, Saussier tábornok elnöklése alatt, a ki Carnot utódjának emleitenek, ülést tartott, a melyben elhatározták, hogy az összes Párisban állomásozó francia tisztek részt fognak venni orosz bajtársaik üdvözlésében. Annyi bizonyos, hogy októberben Páris Euróának nagy színháza lesz.

Ne feledd, hogy én azt az embert a sekrestye ajtajának a nyílásán keresztül egy fél óránál hosszabb ideig néztem meg pedig azzal a feltett szándékkal, hogy később felismerhessem.

— De nem láthatad olyan jól, hogy mind ezeket az apró sajtáságokat megfigyeld?

— mondá Erik mind inkább megzavarodva.

— Ellenkezöleg, nagyon jól láthatam, mert éppen szembe állott velem.

— És ő téged nem látott?

— Nem. Midőn a sekrestye ajtajához jött, hogy körül nézzen, igazán megijedtem, és attól féltam, hogy észre vesz, de hátra húzódtam és oly közel jüsgoltam le a fal mellé, hogy az ajtó egészen eltakart.

Remélem, hogy sohasem megyek olyan borzasztó pillanaton keresztül a milyen az volt, — tévé utánna, megrázkodva. Azt gondoltam, hogy az utolsó óram ütött, és a legrosszabbra el voltam készülv. Anyira vissza tartottam a lélegzetemet, hogy tudom, hogy elfeketedett bele az arcom. Szerencsére senki sem volt ott, hogy azt a szép látványt szemlélje! De a reactio olyan nagy volt, hogy mihielyt az ajtót betenni hallottam, nem bírtam többé magammal, és azt hiszem, hogy elájultam. Egyébre nem emlékezem; de a két szeméire jól emlékezem és meg vagyok róla győződve, hogy azok ugyan ennek a Beauchamp Toninak a szeméi voltak!

Erik még mindig hallgatott, mert képtelen volt beszélni. Százelek otot tudott volna felhozni a Paulina emlélete ellen, melynek mindegyike képes lett volna azt ledobni, de másrészt, Paulinának nem volt szokása tévedéseket tenni, ő nem volt képzelődő, és ezt azt az állítását a teljes meggyőződés hangján mondta.

— Előismerem — folytatá a leány — hogy ez különös összesség — de az is a

AZ „ELLENZÉK” TÁRCZÁJA.

1893. szeptember 16.

A Diána története.

(Angol regény)

A „Dóra” szerzőjétől.

Az „Ellenzék” számára fordította: AMICA.

XXVIII.

(Folytatás.)

(55)

— Édes, nem érzed jól magadat ma reggel? — kérde végre Erik, hirtelen azon meggyőződésre jutva, hogy egy személyneg egy kissé bajos a társalgást fentartani, főleg a választ vár a szavaira.

— Oh, igen, én elég jól vagyok! Természetes, hogy a tegnapi utazás után egy kicsit fáradt vagyok! de az semmi.

— Természetes, hogy fáradt vagy. Ma délbe jól ki kell pihenni magadat. Kocsikázi akartalak vinni, de talán jobb lesz holnapra halasztani. Alig várom, hogy a parkon keresztül vigyelek, és az egész Crowhursti erdőkn körül: az erdő az évek ebben a szakában a legszebb.

Elhiszem azt, — válaszolá Paulin szórakozottan.

Erik — tévé utánna egészen más hangon. Én aggodom Diána miatt.

— Diána miatt? — Mi baja van neki? Beteg?

— Nem az egészségi állapota az ami nyugtalanít — ámbár ma reggel elég sápadtnak látszik — de ő nagyon megváltozott mióta utójára láttam.

Nekem úgy tetszik, hogy valami gond vagy bánat nyomja a lelkét.

Erik megrettent. Minden, ami Diánára vonatkozott ő réá is vonatkozott, a szerelm még nem tette oly önzővé, hogy a szeretett testvér jóléte iránti érdeklődését kevesbitse. Paulinát egy uad hintaszékhez vette, melyet azért vittek ki, hogy ő azon kényelmesen nyugodjék, s miután a shewljába gondosan betakargatta, egy könnyű széket vitt a leány oldala mellé, s miután ott helyet foglalt, kérte azt, hogy a Diánáról kezdett beszédét folytassa.

— Én nem tudom elhiani, hogy ez a consinjával való viszony olyan volna a milyennek kellene lenni, — folytatá a kis lady, kinek a Diána iránti szeretete mély és igaz volt. Természetes, hogy azt könnyű látni, hogy Beauchamp Toni szerelme bele — látni azt, hogy a szeméi hogy kisérlik minden mozdulatát, eléggé bizonyíték arra — de Diána alig beszél hozzá, kivéve ha megszólítja és akkor különös tartózkodás vagy talán jobban mondva erőltetés van a modorában, ami teljességgel nem hasonlít a mi, kedves nyílt természetű Diánánkhoz. Egy szóval Erik, én nem helyeslem ezt a házasságot!

— Az Erik arca éppen olyan nyugtalan kezdett lenni, mint az övé. Az övád fájdalom érezte, a mennyiben a Paulin betegsége annyira elfoglalta, hogy az utóbbi időben semmi egyébre nem gondolt és a Diána eljegyzésének a híre azon idő alatt érkezett hozzá, midőn kedvesének a betegsége mellett virasztott. Mind a kettőn Diána és Toni irak neki, hogy ezt vele tudassák; és ámbár ő akkor azt mondta, hogy az ő szép testvérét nem érdemi meg Toni, de későbbben öszintén beismerte, hogy ugyan ezt a megjegyzést tette volna, bárkinek lett volna a menyasszonya.

— Toni nem roz fia — mondá Erik; nagyon jól viselte magát, midőn megtudta, hogy Crowhurst az enyém lett.

Nagyon sokan zokon vették volna, hogy egy idegenért meg legyenek egy olyan birtoktól fosztva, melyre jogot tartottak — tévé utáná elgondolkozva.

— Igen, úgy látszik, mint ha ezt nagyon nyugodtan vette volna, — mondá Paulin, — valóban oly nyugodtan, hogy azt gondolhatja az ember, hogy e nyugodtságnak a háta mögött valaminek kell lenni.

Erik nevetett és megcsípta egy kisé a leány felét.

— Milyen gyanakodó kis jószág vagy! Tény, hogy te előítélettel viseltetl Toni iránt. Ez világos előttem. Pedig ő olyan fále ember, a ki után az asszonyok nagy része elvesztik az eszüket.

— Ugy kell nekik, ha olyan könnyen el lehet őket bolondítani! Nincs titkeltmem az olyan leányokkal, a kik csupán a szépségségért rajongnak a férfi után! A szépség is jó a maga nemében, de a férfiban nagyon másrendű tulajdonság.

— Édesem, én nem szándékoztam Toninak az érdemeit egyedül a szép arczára fektetni. Ő eszes és ügyes.

— Valóban! Csak annyit mondok neked, hogy nála a galambszelídsége és ártalmatlansága nem párosul a kigyó bölcsességével. Ki az a furcsa teremtes? kérde hirtelen, a mint a Vipont alakja egy pillanatra megjelent s a szeglet körül éppen olyan gyorsan eltűnt.

— Az, az a delektiv, a kiről neked beszéltem. Fogadom, hogy beszélni akar velem és tudomra adni, hogy távol létem alatt, minő eredményre jutott. Elindulásom előtt éppen valami felfedezésnek a nyomán volt és visszajövetelem óta nem volt alkalmam vele beszélni.

— Szeretném tudni, hogy fedezett-e fel valamit? — mormogá Paulin tündő hangon.

A „Tribuna“ és a „Gazetta.“

A két erdélyi oláh újság a nagyszombati Tribuna és a brassói Gazetta ugyancsak külföldiek érdeklődését a királynak az oláh klerushoz intézett horoszebesi beszédei.

Már Borossebesen is igen humoros hatást tett, hogy mikor a király kemény leczkával szolgált az oláhoknak a megyei küldöttség oláh tagjai éppen azért távol is maradtak a miniszterelnöknél tisztelgők sorából: akkor Pávil és Metianu püspökök azt hirdették, hogy a királyi szavak nekik elégtételt szolgáltattak. Ez az átlátszó komédia ismétlődik most az oláh sajtóban is. A nagyszombati Tribuna, mely csak az imént lakott Kolozsvárról, nagyon meg van elégedve a királynak az oláh püspökök távollétére beszédre adott válaszával és azt mondja, hogy az oláhok sohasem akartak egyebet, mint azt, amit az uralkodó akar és óhaj. Természetesen nagy meglepődéssel hangszólítja a szovinizmusnak és az utcai hajszáknak kárhóztatását, melyet a kedves Tribuna a maga kedve szerint magyaráz. S midőn a nagyszombati oláh újság abban a jámbor hitben ringatja magát, hogy akad valaki az országban vagy az országon kívül, aki elhiszi, hogy a király és a románok egyet akarnak, addig a brassói kolléga, a Gazetta Transilvaniei — elmulasztván a Tribuna-val előzetesen megállapodásra jutni — homlokegyenest az ellenkező felfogásnak ad hangot s kevéssé lelkesedik a királyi válaszként. Az mondja a Gazetta, hogy az oláhok nem szolgáltattak rá erre a leczkázásra, mert mindenkor tiszteltetben tartották a törvényt és az ország alkotmányát, de a kormány az a mely nem tartja meg a törvényt. Az újság továbbá azt mondja, hogy a kormányának kötelessége lett volna arról is nyilatkoznia, milyen módon akarja helyreállítani a nemzeti ségek és felekezések között való békét, miután az egyenlőség és elégtelenség a rossz kormányzásnak következménye. Ilyen ellentétben beszél a Tribuna és a Gazetta Transilvaniei. A szegény oláhok, akik esetleg az újságjaikból merítik a meggyőződéseiket, igazán zavarba jöhetnek, hogy megnyult-e az orruk Borossebes után, vagy sem?

Az elnök jogköre.

A „Tribuna“ szerkesztősége ellen folyamlatba tett sajtóperben legutóbb megtartott végtárgyalás lefolyása a közönség körében azt a vélelmelt keltette fel, hogy a végtárgyalást vezető elnök a vádlottak és védőkkel szemben tulengedékenységet tanusított. Különösen azt rótták fel az elnök hibájára, hogy a vádlottakat és védőket nem akadályozta meg abban, hogy a magyar államessze és a fennálló törvények ellen sokszor élesen kijeljenek.

Kétségtelen tény az, hogy annak a határvonalnak megvonása a melyen belől egy külföldben is igalmas végtárgyalás folyamán a vádlottak és védők esetleg a vádhatóság képviselőjének megmaradnia kell — egyike a legnehezebb feladatoknak, s e tekintetben, hogy alapos és pártatlan kritika gyakoroltassék a végtárgyalást vezető elnök ténykedése felett — ismerni kell ama szabályokat és törvényeket, melyek az elnök jogkörét megszabják, s az eljárási módokat megállapítják.

Az erdélyi részekben még ez idő szerint a régi osztrák büntető perrendtartás van érvényben, s ezen törvénynek az eljárásra vonatkozó szabályai alkalmazandók sajtóügyekben is.

hasonlatosságok mindig különösek, ha nem volna az az, akkor nem vennék észre. Talán ha Diánát boldognak találta volna a viszonyában és szerelmesnek a jegyesebe — akkor hallgatna volna; de nem tudom bizonyosan. De azt látom, hogy Diána nem boldog; s egy csepet sem szereti a consin-ját; és én részéről nem tudom elköpzelni, hogy miért fogadtam el! Valami boszorkányság van benne. Egész éjjel e tárgyról gondolkodtam, és végre elhatároztam, hogy legjobb lesz neked mindent megmondani.

— De mit tegyek? — mondá Erik tehetetlenül.

Paulin gondolkodott néhány perosz. — Jó lesz utánna járni ha vajon Toni számot tud-e adni arról, hogy éppen azon éjjel hol volt és mit csinált. Ha kielégítőleg betudja bizonyítani, hogy nem volt ottan akkor jól van; és én elfogom ismerni, hogy tévedtem; de ha nem képes azt tenni, akkor bizonyos, hogy ő volt az akit láttam.

Ez indítványban sok józan ész volt, mint Drummond kiasszonyának majdnem minden eszméjében. Erik belátta, hogy nem tehet jobbat, mint azt elfogadni.

Éppen ekkor egy szobaleány közeledett a fiatal lady huslevél és Paulin, miután azt megitta, a hosszú beszédétől kifáradva a szobájába ment aludni.

Erik kint maradt a teraszon, s szemöldökét összehúzva nagyon kellemetlen gondolatokba merült. A Tónival való érintkezés kellemetlen szükségesség volt — nagyon kellemetlen szükségesség — gondolta magában, mert Tóni nem az az ember volt, akit büntetőtől kérdőre vonni lehetett. De az a vigasztalódása volt, hogy a Paulina elméleti kétségeltelül képes lesz teljesen megdönteni, mert észbe juttott, hogy a consinja éppen csak azon a napon érkezett Angliába, melyen Paulina azt állítja, hogy Kilmoyne-n látta.

Az osztrák büntető perrendtartásnak 223—234 cikkelyében vannak meghatározva a tárgyalást vezető elnök teendői jogai és fegyelmi hatalma. Igen természetes, hogy az elnöki jogok és kötelességeknek olynemű körülírása, hogy minden egyes konkrét esetben eme törvényes szabályok szerint járhatna el — a törvényben nem, foglaltatik, s egyes konkrét esetekben magának az elnöknek helyes jogérzete egészítheti ki ama hiányokat, melyek a törvényben megvannak.

Az osztrák perrendtartás idézett cikkelyeiben foglalt rendelkezések az elnöknek igen nagy, mondhatni mód felett való intézkedési jogot biztosítanak.

Az elnöknek joga a vádlottakat és tanukat kikérdezni, azokhoz kérdéseket más, mint az elnök nem intézhet.

Az elnöknek arra kell törekednie, hogy az igazság kipuhatólása előmozdítottassék.

Az elnöknek kötelessége a csendet és rendet fenntartani — esetleg rendőri segítséggel.

Tetazés vagy rosszallás nyilváníttása tiltva van. Az ezen tilalom ellen vétőket az elnök esetleg még nyolc napig terjedhető fogságbüntetéssel is sújthatja.

Az elnök megengedni tartozik, hogy vádlottak és védők az igazság határain belül mindazt fel hozhassák, a mik a vádlott igazolására vagy védelmezésére szolgálhatnak.

Ezekből kitűnik, hogy a tárgyalást vezető elnöknek a hatalma és hatásköre igen nagy és tág.

Rendkívül fontos és lényeges jogok és kötelességek vannak reá átruházva, hogy aztán miképp gyakorolja a jogait és teljesítse a kötelességeit, az attól függ, hogy az illető elnök tudatában van-e eme jogok és kötelességeknek; s ha igen, akkor arra kell irányulnia minden tevékenységének, hogy a törvényes rend megóvassék s az igazság kipuhatólása előmozdítottassék.

A mi éppen a Tribuna utolsó sajtóperében lefolyt végtárgyalást illeti — kétségtelen, hogy a tárgyalást vezető elnöknek a közönség részéről megbírt magatartása az idézett törvények szerint foglalt rendelkezéseknek megfelelő volt.

A mint a közönség hangulatából kivethet, ez inkább a miatt volt elégtel, mert az elnök úgy a vádlottak, mint a védőknek többet engedett meg, mint kellett volna, úgy hogy, ezek a tárgyalás folyamán mondhatni korlátlanul élhettek a szabadszólás jogával, s védbeszédek rendűn úgy az államesszmet mint a tételes törvényeket meg nem engedett módon vették kritika alá.

E lap tudósítója is a közönség körében uralkodó eme hangulatot megfigyelve, — mint a közhangulat tolmácsa gyakorolt éleshangú kritikát az elnöknek főleg amaz eljárása ellen, hogy vádlottakat és védőket akkor sem korlátozta a szólás szabadságban a mikor ezek beszédükben újabb megtámadták a magyar államesszmet és vitatták a törvények jogosságát.

E tekintetben az elnök hivatkozhatik arra, hogy öt órán át tartó oláh beszédek minden egyes tételét — ő mint magyar bír meg sem értette, s így nem volt tárgyi oka a közbelépésre másfelől pe-

— Sir, azt gondoltam, hogy már soha sem lesz alkalom önnek beszélni! — mondá egy bosszus hang mellette; s midőn Erik megfordult, Vipont urat látta. Ha nem bánja beszédem volna az urral és legjobb lesz a könyvtárba menni.

Erik készséggel hagyta helyben. Egyszerre nem tudott két helyen lenni és a Viponttal való privát beszélgetés összerúghatott volt a Tónival való privát beszélgetéssel. Legalább ez által az a kellemetlen feladat villáreggeli utánra lett halasztva.

A detektiv egészen hivatalos modorban beszélt el a történetét Elmondta, hogy miképpen figyelte meg Keziát és miképpen fedezte fel az előbbi történetét, hogy Kennedy Jakab miképpen szökött meg Dartmoorból, egyenesen Middlesbribe jött, tudva, hogy a felesége Crowhurstben szolgál és miképpen csikarta ki Keziából azt a vallomást, hogy a tölgyfa szobával történt dolgokban Beauchamp Tóninak szövetséges társa volt.

— És most az a kérdés — mondá Vipont, szavainak azzal adva nyomatókat, hogy jobb kezének a mutató ujját a bal keze tenyerébe tette; — az a kérdés — hogy mi a tartalma annak a végrendeletnek, melyet Tóni ur a régi szekrényben talált?

Ha a tartalma az ő javára lett volna, akkor azt lehetne következtetni, hogy ő a végrendeletet rögtön érvényesítette volna; és ha az nem volt az ő javára — akkor azt gondolná az ember, hogy rögtön megsemmisítette volna. De én azt hiszem, hogy nem semmisítette meg. Sőt fogadni mernek egy ötvenesbe, hogy megtudnám mutatni azt a helyet, a hol az e pillanatban van!

Ugy látszott, hogy Eriknek nem volt kedve a fogadás tartásával a Vipont ur jatekos hajlamait bátorítani. — Egyszerűen azt mondá:

— Mit gondol, hogy hol van?

dig arra, — hogy a vádlottak és védők esetleges, tán ok nélkül való megrendszabályozásával éppen a törvényes formákat sértette volna meg, a mi a tárgyalás és az annak eredményében hozott ítéletnek megsemmisítését vonhatta volna maga után, a mi mindenesetre terhesebb következmény lett volna, mint a vádlottaknak a szőlástól való eltiltása főleg olyan beszéd miatt, a melyet sem a bíróság, sem az esküdteknek nem kötelességük megérteni.

Elismerjük, nehéz és kényes az elnök helyzete főleg ily igalmas természetű perben, de azt még is megkínálatjuk, hogy a bíróság természetben olyan mértékű szólás szabadságot a vádlottak ne élvezhessenek, mint a melyeknek gyakorlásáért éppen a büntető hatalommal jöttek összekötözésbe.

Ez már nem az igazság kipuhatólása, hanem a bűn ismétlése volna.

Egy jogász.

A kőszegi hadgyakorlatok.

Kőszeg, szept. 14.

A csapatok összpontosítása ma megkezdődött. Összesen 160.000 ember van Kőszeg körül összehívva, oly haderő, a milyen eddig még Magyarországon, sőt Európában is egyetlen hadgyakorlatban sem volt együtt. A hadgyakorlatoknál a főhadvezetőség a főszűlt az ősnál parancsnokok taktikai ügyességére, azután a különböző fegyvernemek mozgási gyorsaságára és a csapatok kitartására fekteti. A döntő bírák ebből a három szempontból kiindulva, mondják majd az ítéletüket.

Radó főispán, a ki márisérkezett, bámulatos tevékenységet fejt ki és naphosszat beülgeti az udvarról érkező sziffrózott táviratokat.

Az idegenek özönlése Szombathelyről és Bécsből megkezdődött. A vendégek elszá- lólasáról mintasszerűen gondoskodtak. Örvendés jelenség, hogy Kőszeg németajku lakóssai magyarságukkal tüntetnek és sietnek a német ösztáblákat magyarral felcserélni s a városból minden német jellegű elatároltatni. Valamennyi német utcazi feliratot ma el- tüntették. A kőszegi főtéren ma este már néhány ezer idegen sétálgatott a villamoson kivilágított korán. A város gyönyörűen van feldisítve. A sok lófogótól alig látni a várost. De csakis nemzeti szintű zászló és bajor meg német színek láthatók, kétféle saanak híre sincs a csak itt ott látható egy picike sárgafekete zászló. Kellemetlen benyomást tesz a feltűnő sok csendőrorjárat, mely folytonosan cirikál a városban. Kőszeg lakóssai közül ötszáztagu polgári rendőrség alakult és a városi kapitány rendelkezésére bocsátotta magát, pedig a milyen érthe tetlen ugyanolyan kár is ez a nagy rendőri apparátus, mert a hangulat nagyon lelkes és hazafias. A német eszázad mindössze csak négy eszázaban fog lakni; lakásából gyönyörű kilátás nyílik a helységre. — Királyunk teljes udvarral érkezik ide. Huszonhat udvari szakács már megérkezett. Radó főispán négy miniszter vendége számára külön konyhát rendezett be. A vármegyei közegyi kisbírák küldöttségileg kértek engedelmet arra, hogy a király útját Szombathelytől Kőszegig fállyakkal világíthassák a falusi népség segéd-

kezésével. Tervük keresztülvitelére az engedélyt azonnal megkapták.

Szombathelyen továbbá negyven tagu hölgybizottság szervezkedett, mely a királyt az indóházban virágoskorral és nemzeti színt szalagon felirattal tiszteli meg. A főispán már tudára adta a kabinetiroda főnökének, Pápaynak, a negyvenes hölgy-bizottság óhaját.

Szombathely és Kőszeg közt külön telefonállomás létesült az ünnepélyekre. A kőszegi tűzijáték legjellemzőbb látványossága lesz a hármasszövetség allegorikus bemutatólása a hegycsúcsokon.

Ma délben Ő Felsége udvartartási személyzetének számos tagja ide érkezett. Ide érkeztek továbbá a főudvarmesteri hivatal tagjai is és ma este Jekelfalussy Lajos miniszteri tanácsos.

Az udvari ebédek tekintetéből szükséges intézkedések nagy tevékenységeket igényelnek és annál több nehézséggel járnak, mert a nagy étterem, a melyet csak négy közbelevő fal lebontásával teremthettek elő, így is csak 70—75 személyt fogad magába. A három uralkodó kísérete maga, — hozzá érve a gyakorlatokra meghívott összes katonai attachékat, 84 emberre rug s még nincsen beleszámítva egyetlen főherceg, egyetlen egy tábornok sem. Ennek következtében nem csekély gondot és körültekintést igényel az öt udvari ebédre való meghívások beosztása, annál is inkább, mert a bejelentett számos küldöttség tagjai között mintegy husz titkos tanácsos van. A vasárnap este hat órák a német eszázad megérkezése után tartandó udvari ebéd különösen ünnepélyesnek ígérkezik.

Idé érkezett ma Albrecht főherceg háztartásának személyzete is, a kinek szintén naponta igen sok a vendége, mert a hadgyakorlatok főintézőségéhez beosztott összes tiszteket magához hívta vendégekkül.

As élelmi szerek s a takarmánytermékek ára itt, valamint az egész megyében, annyira felszökött, hogy a közigazgatási hatóságok valószínűleg kénytelenek lesznek e tekintetben intézkedéseket tenni, hogy vissza- éléseknek elejét vegyék. A vendéglősöknek egyébiránt Kőszeg városában magában már megszabták az ételek és italok maximális árát.

A legutóbbi napokban szokatlanul nagy számmal jelentektek hírlapírók, köztük több németországi lapnak tudósítói is, a kik ismerkedés céljából szombaton, e hó 16-án a „Strucz“ szállóban tartandó ebédre vannak meghíva.

A hadgyakorlatok főintézősége szigorúan meghagyta, hogy fényképezési készülékek senki külön engedély nélkül a hadgyakorlatok színhelyére ne bocsátassék.

A kőszegi hadgyakorlatokra induló Arthur, connaughti herceg ma este érkezik Bécsbe. A pályaudvaron a király, gróf Kielmannsegg helytartó és a hatóságok fejei fogadják. A herceg oldala mellé diszpolá- lakra beosztottak között van gróf Andrássy Géza huszárnagy is. A connaughti herceg a Hofburgba száll. Lipót bajor herceg szombat este érkezik és szintén a Hofburgba száll. Albert, szász király vasárnap reggel

a Kilmoynei sekrestysei műveletnek valami összekötöttesse van mindezekkel; de bajos kitálalni, hogy az mi lehet. Azonban jutott valami eszembe. — Ha, a mint Vipont gondolja, az a végrendelet csakugyan meg van, úgy az a Tóni érdekében van írva. Mert ellenkező esetben bizonyosan megsemmisítette volna. És hallgas ide Erik — ő ezt arra használta fel, hogy Diánát e házasságra kényszerítse.

Erik megrettent.

— Isteneimre mondom Paulin, azt hiszem, hogy eltaláltad! — De ha a végrendelet mindent neki hagy, akkor mi ismét mindnyáján koldusok leszünk! — Nem azért — tévé utánna hévvel — mint ha Diána önmagáért törődne a változással; ő biz nyosan csak reám és Nellire gondolna.

— Meg vagyok róla győződve, hogy te reád gondolt! — válaszolá Paulina határozottsággal. De Erik, Diánát ettől az önfeláldozástól minden áron meg kell menteni!

Erik értette, hogy ezek az utolsó szavak mit jelentettek és gépiesen ismételte azokat. — Igen — ő ezerszerre inkább választja a szegénységet, minthogy Diána egy olyan emberhez kényszerüljön hozzá menni a milyen Beauchamp Tóni volt. De a mint ezt elhatározta elfordult, nehogy Paulin az arczán levő gyötrelmet lássa.

Crowhurstet átengedni, mindazokkal a fényes álmokkal, édes reményekkel és ambíciókkal, melyek itten keblében születtek — ah ez valóban kegyetlen feladat lesz!

Egy kis kéz lopozott gyöngöden a kezébe, egy kis kedves nyirott fő próbált egész a válláig felérni.

— Sohse gondolj vele edes Erik! — Ne felejtse el, hogy bár mi történik, én a a tiéd vagyok!

(Folyt. köv.)

érkezik Bécsbe és onnan a connaughti herceggel együtt egyenesen Kőszegre indul. A diszpolgálatot lovag Hold altábornagy és Freund ezredes végzik. A szász király e hónap 25-én, hétfőn Mohácsról Gödöllőre megy, ahova Lipót bajor herceg már e hónap 22-én, pénteken előresiet, hogy őt fogadhassa. Onnan aztán mindketten október 3-án Bécsbe mennek, hogy a stájer udvari vadászatokban résztvehessenek.

Vilmos német császár Stuttgartból vasárnap indul Bécsbe és fél tizenkettőkor érkezik Hütteldorfbra, a honnan egyenesen Kőszegre utazik. Itt a király, a főhercegek, Wekerle miniszterelnök és a hatóságok fejei fogadják. A diszpolgálatot herceg Windischgraetz Lajos tábornok, báró Steinmenger és báró Königsbrunn ezredesek végzik.

Reuss herceg, a bécsi német nagykövét Bécsben csatlakozik a császár kíséretéhez. A hadgyakorlatok után Vilmos császár, a szász király, Ferencz József és gróf Paar főhadsegéd, továbbá Leuthold tanár, udvari főorvos e hónap 21-én délután öt órák körül két külön vonaton, a melyek negyedórát időközben követik egymást, a bályei vadászatokra indulnak.

Pénteken reggel egy óra 55 perczkor érkezik Mohácsra, a honnan az ott horogonyzó Orient gőzzessel a vadászterületre mennek.

A vadászatok után Ferencz József vasárnap este Bécsbe megy, egy nappal később pedig Vilmos császár érkezik Schönbrunnba, a honnan egyenesen Berlinbe utazik. Albrecht főherceg Beck tábornagsnag vezérkari főnök kíséretében ma reggel Kőszegre utazott

MINDENFÉLE.

Kolozsvárt, szeptember 16.

— Kossuth Lajos 91-ik születése napját ünnepi holnap. A magyar nemzet legnagyobb élő férfiakának az ünnepé minden szívet örömmel tölt el. Kossuth Lajos szellemre is, alkotásokra is, korra nézve is magasan tulszárnyalja a hétköznapi emberek ama millióit, kik között lehetnek ünnepeltak, lehetnek nagyok, lehetnek hatalmasok, de olyan, a ki az egész földön annyira tisztelt, annyira elismert, egy egész nemzet szívéhez annyira hozzá forrott, olyan ember több a milliók között nincsen. Egy egész nemzet szeretete, hódászra, imája száll e napon az alkotóhoz, kit arra kér, hogy a nemzetnek Kossuth Lajost még sok éven át tartsa meg az ég. — Ünnepelnek szívből, ünnepelnek lélekben e napon mindenfelé. Kolozsváron az ereklje muzeum kapcsolatban a Vasvári-körrel és az öreg honvédek tisztas gárdájával, rendeznek holnap este egy szép társas össze jövetelt, melyre nézve alább külön értesítést küldünk.

— Társas estély. Kossuth Lajos születésének 91-ik évfordulója alkalmából holnap, vasárnap este társas estélyt rendez az a bizottság, mely minden hó 15-én összeszokott gyűlni. Az estélyt Ács Sándor, Ó-Várban levő vendéglőjének külön termében rendezik. A rendezőség szívesen látja a társaságban mindazokat, a kik a nagy számított születése évfordulóján szívből ünnepelni kívánnak.

— Mikor költözködjünk? A közönség kérdi a hatóságot, mikor költözködjünk? mert október 1-én vasárnap van, akkor munkaszünet is lévén, a költözködés nem történhetik meg. Szombaton; vagy hétfőn történjék-e a költözködés? adja ki ezt a hatóság írásban. Legjobb lenne hétfőn költözködni.

— Tűz ütött ki az éjjel Kolozsváron a Kővári-telep felől részén a mezőn. A tűz Bíró Mihály kolozsvári gazda területén keletkezett gyújtogatás következtében. A telken rengeteg mennyiségű szén és szalma van szécsuszólvá őrési kazlakban. Egy ilyen kazal szalma gyult meg, melytől még kilencz kazal szalma és 2 boglya szén fogott tüzet. A rendkívül nagy égés széles körben egészen bevilágította a határt, s a keményen fujdogáló éjeli szél magasra sodorta az égőszikrákat. A tűzoltók hangzaja tizet kongatott, a vészszínhelyére kivonult a kolozsvári tűzoltóság Polcz Rezső főparancsnok, Bartha György, Eöry Ernő és Philippi Gyula osztályparancsnokokkal. Megjelent a vasúti tűzoltóság is. A tűzoltók azonban vízhányással küzdöttek a feladatuk arra szorítottak, hogy az égő boglyák mellett levő takarmány károsí- letet megóvják. A tűz egész éjjel tartott. A tűzoltók felváltva rendelkeznek működő csapatokat. Nagy baj az, hogy vízhányással s nyomórő hiányával kellett küzdeniük. Az ott levő külvárosiak nem voltak rábíráthatók a tűzoltókra a feekendők nyomására. A boglyák kazlak égése még egy pár napig valószínűleg el fog tartani, mert az égett anyagok

szél miatt nem bonthatók szét. A kár tetemes. A nagy mennyiségű boglya közül csupán egy talványi volt biztosítva.

— **Színház.** Érdekes premierje volt tegnap este a kolozsvári nemzeti színháznak. Egy fiatal elbeszélő író, Herczeg Ferenc, ki a budapesti lapok tárczarovatában adta számos jelét eddig kiváló írói tehetségének, egy olyan színpadi művel lépett a drámaírodalom terébe, a mely figyelemreméltó és értékes mű és szép reményeket jósolt a jeles író további munkássága iránt. A „dolovai nábob leánya” hanem is tökéletes mű, de eredetiségével és önállóságával fogva első rangú helyet foglal el a drámaírodalomban. — A fiatal író az első nagyobb színpadi alkotásán megítésszik az öntudatos alkotó erő s az igazi tehetség. Az előadás egyike volt a legjobbaknak. Rátenyiné Maróthy Margit, E. Kovács Gyula, Dely Emma, Gáll Gyula, Hunyadi Margit és Rátonyi Ákos kiváló gondos és ambícióval oldották meg feladatukat.

— **Vendégszerelés.** Somlóné Vadnay Vilma asszony, a vidéki színészet egyik kiváló primadonnája fogja a kolozsvári nemzeti színpadon 4 estét át vendégszerelni. A jó hírű és tehetséges színésznő holnap lép fel először a „Piros bugyellár”-ban. Továbbá fellépései lesznek: Fancón asszony leánya Lili és Szegény Jonathán.

— **Begrúgák bevonulása tárgyában.** Kapnak az újonczok egy kis ártéri vakációt. Nem kell sem október 1-én sem 6-án berukkolni, hanem 11-én; ezt a dolgot Salamon Antal azoknak, a kiket illet a következőben adja tudtul: A cs. és kir. 51. sz. hadkiegészítési kerületi parancsmű megkeresése következtében felszólított a behívott Kolozsvárt tartózkodó újonczokat, hogy tekintet nélkül a már készenített behívó-parancsban jelzett napra, mindnyájan, tehát azok is, akik netalán október 1-ére vagy 6-ára voltak beidézve, esakis 1893. évi október hó 11-ik napján vonuljanak be a nevezett hadkiegészítési-kerületi parancsnokához. Kolozsvár sz. kir. város Tanácsa katonai ügyi előadója. 1893. évi szeptember hó 12-én. Salamon Antal, városi tanácsos.

— **Halál a cseplőgépűnél.** A Nádas hidján túl a Hegyesdomb alatti téren egy cseplőgép dolgozik. Az itt működő munkások egyike Szász István 48 éves ref. nős napján tegnap délután szerencsétlenül járt. Fenn dolgozott a cseplőgép tetején s a gépésznek segített a gabonának a gépbe való helyezésénél. Már éppen félbe akarták hagyni a munkát s a gépész le is szállt a gép tetejéről Szász Istvánra bízva a még fennlévő gabonát a gépbe helyezni, midőn egy nagy roppanás hallatszott s a gép sippa a kerékről leesett. A mint ezt a gépész hallotta, elkiáltotta magát, hogy vége Szász Istvánnak. Tényleg úgy is volt, mert a vigyázatlan ember jobbkézét a gép bekapta s egész a kartévig behúzta ugy, hogy a jobb kart darabokra zuzta össze. A szerencsétlen ember ezenkívül a fején is súlyos roncslásokat szenvedett. Mindez oly gyorsan történt, hogy annyi ideje sem volt, hogy egyet kiáltson. Az azonnal értesített mentők, a helyszínre érve, már csak a halál beálltát konstatálhatták. A vizsgálat fogja kideríteni, hogy a szerencsétlenül járt ember haláláért tehető-e valaki felelőssége.

— **Sándor József** az E. M. K. E. alelnök-főtárháza, Szakács Péterrel az Erdélyi Gazdasági Egyesület titkárával, holnap reggel 4 napra Algyógyra utazik, képviseli a „Gróf Kun Kocsárd székely földműves-iskola” vizsgálatán az egyesületet és végezni az E. M. K. E. ellenőrző bizottság feladatait. A bizottság elnöke Bethlen Gábor gr. Keresdől, és egyik tagja Kornis Viktor gróf pedig Szent-Benedekről fognak kiszállani.

— **Fehér lobogó.** Hivatalos oldalról értesítenek, hogy a járvány-kórházon ma újra kitűzték a fehér zászlót, mert az utolsó kolerabeteg ma reggel onnan eltávozott.

— **A népkönyvház adakoztak** Sigmund Dezsőné ívén: Szász Domokosné 5 frt. Sigmund Dezsőné 15 frt. Öv: Csiky Ferencné 2 frt.

— **Víz hiány Kolozsváron.** Tegnap utaltunk arra, mily nagy baj az, hogy Kolozsváron a vízvezeték kiépítése esigalysussal halad, a víz hiány pedig óriási nagy. Egy-egy szerencsétlenség alkalmával észrevehetőn tapasztalható ez; rettegett e miatt az egész Kővári telep, melynek elhamvadását csak a gondviselés ota meg, mert az egész telep vízhányban szenved. Szolgálaton intő jeltől ez az eset arra, hogy a vízvezeték minél előbb építsék már ki.

— **Vívás.** A helyi torna-vívoda vívótermében a kard és tőrrel való vívás és tanítás október 1-én kezdetét vesi. Beiratási díj egyszersmindenkorra 1 forint havidíj; karddal vívótól 1 frt. tőrrel vívótól 2 frt. A vívás vasárnap és ünnep napokat kivéve minden nap délután 6—7 óráig tart. Beiratkozhatni a vívóteremben a vívó órák alatt. Kolozsvárt 1893. szeptember 16-án Imre Gergely elnöki titkár.

— **A theologiai ismeretek tárgának** — melyet Zorányi Jenő nagy szorgalommal és alapos készütséggel szerkeszt, — megjelent a második füzet is, — mely az Augustana confessiótól a Bötting foglaltja magában a theologiai ismereteket. E művet a szaksajtó nagy elismeréssel fogadta, — s valóban igazuk van, hogy e mű nélkülözhetetlen kalauz a theologiai tudomány széles mezéjén. Az egész mű ára mely 12 füzetből fog állani 5 frt. Egyes füzet ára 50 kr. Az előfizetési pénzek a szerkesztőhöz Kolozsvárra küldendők. E derék mű valóban megérdemli a művelt közönség pártolását.

— **Id. Lészay Ferenc** nagybrtkos és ev. ref. status gondok, mint részvételle halljuk, veszélyes beteg. A köztűgyek e lelkes és fáradhatatlan bajnokának mielőbbi felgyógyulását kívánjuk.

— **Az aranyos-polyáni oláh támadások** ügyében erőlyes vizsgálat folyik. Első eredménye: hogy a falu oláh lakosságából súlyos gyanu alatt immár 18-an hűvösön ülnek Tordán. Ezek a hősök, a kerékpárosok megtámadása előtt egy gyanútlan és védtelen magyar fiún próbálták ki erejüket, kit véresre verve hagyták a csataterén. Ez különben csak kezdet, mert a baj csirái mélyebben vannak. A falu lakossága jól tudja, hogy kik gyűjtögetik az eddig békés oláh szomszédokat egybe, hol azután Tribuna és Gazetta cikkeit felolvasva, azoknak szellemében izgatott beszédek tartanak. — Azt is tudják, — hogy egy bizonyos tordai ur, — igen gyakran megfordul a helységben, bizony nem ártatlan cizellókkal. Hisztük, hogy a vizsgálat nemcsak az utóbbi támadások részeseit fogja kideríteni, hanem arról is felvilágosít, kik zavarták fel itt az eddigi csendes egytlétet a két nemzetség között.

— **Hegedűs Lajos** n-nyedi ref. egyh. megyei esperes és gerendi lelkes temetése nagy részvét mellett folyt le Gerenden est-törtök d. u. Nemcsak az egyházmegye papsága, hanem Torda-Aranyosmegye értelmisége is szép számmal jelent meg végtisztességére a mindenkitől becsült és szeretett férfinak. A temetésen jelen volt Szász Domokos ptpök is, ki könyörgést tartott a halott fölött. Az egyházmegyei papság részéről Sándor János, Veress Károly, Szécsi Ferenc és Bartha Lajos lelkesek bucsuztatták el esperesünket; sokszoros bizonyosságot adva az elhunyt áldásos működéséről. — Nemcsak egyházközösségének kiváló papja, egyházmegyéjének tisztelt és becsült kormányzója volt, hanem az erdélyi ref. egyházkerület közelebbi közdelmeinek is egyik csöndes, de tevékeny részese, ki mindvégig a conservatív irány híve maradt. A 70 éve mellett is erőteljes férfit pár hónapja, csak hogy egy súlyos baj támadta meg, melyben övéinek és sokaknak őszinte fájdalomra e hó 12-én reggel fájdalom nélkül elhunyt. Nyugodjék békével!

— **A hatóság figyelmébe.** El van rendelve, hogy tűz esetén kivilágítsák azoknak az utcáknak az ablakát, a merre a tűzhöz a vizet hordó fogatoknak este közlekedni kell. Ez Kolozsvárt sohasem történik meg és nem történik meg. E miatt az a néhány szerkér, mely a tűz színhelyére vizet szállított megrekedt s eltévedt a zug utcákon s csak vissztéréssel s hosszas kerléssel tudott a tűzhöz igazodni. A hatóság figyelmét felhívjuk jövőre a kerületi kapitányoknak adassa ki, utasításban, hogy a szabályrendelet pontjának betartására, saját érdekében hívják fel a lakókat.

— **Gazdák figyelmébe.** A kolozsvári Szt. Erzsébet-aggház szántóföldjei, kaszálói folyó évi szept. 29-étől kezdve hat évre hasznóbére kiadatnak. Az árverés vasárnap, szept. 17-én délután két órakor lesz, az aggház külmagyar-utcazi helyiségében.

— **Párba.** Sz. Udvarhelyről ismeretlen kézbe levelezőlapon azt írják nekünk, hogy a Szeke-fürdőn tegnap reggel véres kardpárbaj volt. A párbaj 7 órakor folyt le. A párbaj Gálly Kálmán szolgabíró és Tompa Kálmán tanár között történt. Gállynak segédei N. Konez Ármán és Nagy Ákos, Tompa Árpád segédei pedig Reitter és Holcz főhadnagyk voltak. Tompa két vágást, Gálly egy vágást kapott karjára; a felek nem békültek ki.

— **Esiküvő.** Kevács Árpád székely kocsárdi kör-egyző vasárnap f. hó 17-én tartja esküvőjét felvinczi öv. Bálint Józsefné kedves és kiváló szépségű leánya Ilonával. Örökös boldogság és áldás kísérje frigyelégüket!

— **Gyászhir.** Molnár Márton nyug. ref. iskolatanító. életének 77-ik, boldog házasságának 51-ik évében folyó év és hó 15-én Tordán meghalt.

— **Szerencsétlenség a Vaskapunál.** Mint a „B. C.” Orsováról táviratilag jelenti, a jelenleg Kozla mellett dolgozó 5. számú furóhajú dynamitosnakja teljesen ismeretlen okokból az azon működő kezelő munkással a levegőbe repült, a nélkül, hogy maga a furóhajú a legcsekélyebb mértékben is megsérült volna. Teljességgel megmagyarázhatlan, mikép történhetett a baleset, mivel az építési vállalat most már huzamosabb idő óta a repeztési munkálatokhoz nem is dynamitot, hanem csak robbanó gellatint alkalmaz, a mely sem tűs által, sem más módon, sőt még a gyutacscaal sem gyújtható meg. A gellatinra dynamitot raknak s ez utóbbit gyújtják meg gyutacs által, mire a gellatin is felrobban. Az építési vállalat nagy elővigyázzal él, a mennyiben robbantótöltények kezelése céljából a furóhájóktól való horgonyozó csatlakozásokat használ, melyekre csak egy ember ügyel fel. Ennek lehet tulajdonítani, hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt.

— **A király hajója.** Az Orient gőz-át, mely a királyt és vendégeit Mohácsról vadászatra viszi, 80,000 frt költséggel rendelték be újra. Minden butordarab magyar munka.

— **Győr vármegye virillistái.** Győr vármegyében már összeállították a legtöbb adót fizetők névsorát. E szerint a legtöbb adót 40,667 forintot fizet Fehér Ipoly pannonhalmi főpáti, utána következnek Zalka János győri püspök 18,163, Khuen-Héderváry Károly horvát bán 10,030, Bay Géza földbírtokos 5651, gróf Esterházy Pál 5216, Lévy Henrik, az Első Magyar Biztosító-Társaság vezérigazgatója 4847 forintot. A virillisták közt a legkevésbé adót (342 forintot) Guzi Lőrincz fizeti.

— **A düh.** Bihari Ferencz körösi szolgaleány kedden este Dánóczy Ferencz nagykörösi földbírtokos ablakai alatt néhány cimborájával duhajkodott. A nagy larmára Dánóczy kiment az utcára és rendre utasította az ordítókat. A figyelmeztetésre Bihari Ferencz hetykén kijelentette, hogy neki az utcán még a császár sem parancsol, nem hogy ilyen olyan körösi ember. Dánóczyt e szavak annyira feldühösítették, hogy a nagyhangú legényt felkapta. — „Halál lesz ennek a vége” — ordította Bihari és elrohant haza. Otthon édes anyjától öt frtot kért. Azt mondogta, hogy orvosi látelést akar rajta szeresni, mert Dánóczyt őt megverte. Anyja adott is neki pénzt, de a legény nem orvoshoz ment, hanem revolvert vásárolt és azzal visszatért Dánóczyékhoz. A földbírtokos éppen az ajtóban állt. „Majd megtanítom móresre” rivalt rá Bihari és ezéiba veté. A lövés azonban nem talált és Dánóczy bemenekülhetett a szobába, halálra rémült családijához. A legény ekkor, mint a „Pesti Napló” írja, az ablakhoz ment, beütötte és úgy vette újra célba Dánóczyt. A szobában lévőek elrejtöztek és a négy lövés nem talált; Bihari az utolsó lövést magának szegeste, nehogy az emberek, a kik már kezdtekétek, elfogják. A legény súlyosan megsérült. Halálra szállították a városbázára, a hol reggelre meghalt.

— **Pör Nagy Imre hagyatékának dolgaiban.** A rendőrségnek egy idő óta szerencsétlensége van. Alig két napja, hogy a Waldmann-ügyben pört indítottak 73,000 forint erséjé ellen, ma pedig ismét pörbe fogták Nagy Imre hagyatékának ügyében. Eötvös István a Nemzeti Színház gazdája indította a pört, nemcsak a rendőrség, hanem a nyolcadik kerületi előjáróság és egy politikai napilap ellen, mely Nagy Imre naplóját közölte. Mikor Nagy Imre tragikus módon véget vetett életének, tudvalevőleg egy dobozt hagyott hátra, melyen az a felírás volt olvasható:

Ha meghaltam, kívánom, kérem a szerényben levő összes holmit látatlanul megsemmisíteni.

Nagy Imre.

Ezt a dobozt Tóth Mihály rendőrfogalmazó, a ki az ügyállóság alkalmával a rendőrség részéről megjelent, hogy jegyzőkönyvet vegyen, magához vette és a főkapitányságra vitte, hogy ott megsemmisítsék. Eötvös másnap tudakozódott a doboz sorsa felől, de a rendőrségnek azt felelték, hogy a dobozt a nyolcadik kerületi előjárósághoz tették át. Nehány nap múlva egy napilap közölte Nagy Imre naplóját, mely ebben a lezárt dobozban volt. Ma pedig egy német képes lap a doboz tartalmát közli. Eötvös ezért elment az előjáróságra, a hol azt mondta neki Kokesch előjáró, hogy ő a dobozt felbonthatta kapta a rendőrségtől. Furcsa azonban az, hogy a doboz felett levő irást az előjáró papirkosarában találta meg. Eötvös nem sokat gondolkodott, hanem a rendőrség az előjáróság és az illető lap ellen a törvénytésnékl feljelentést tett.

— **Küzdelem egy sírhelyért.** Debreczenben a közelmúlt napokban gyanus körülmények között hunyt el Waxberger Ignác ottani házala. Az orvos rendeletére az elhunyt holtestét a járványkórházba kellett volna szállítani, a mire azonban a rendőrbiztos a halottaházba érkezett, — Waxberger hitorsai közül nagy tömeg vesződtött össze, melye erőszakosan akarta megakadályozni, hogy a halottat a járványkórházba szállítsák. A tömeg csak akkor esendessedett le, mikor a rendőrök megérkeztek. — Másnap délután a halottat kiszállították a járványosok temetőjébe, miután a boncolás alapján az orvosok úgyrendelték, hogy oda kell temetni. Ezt megtudták a hitorsosok és mikor a sirásó a sirt ázni kezdte, több mint háromszáz ember megakadályozta a halott eltemetését, zajosan követelve, hogy ezt a zsidó temetőben helyezék örök nyugalomra. Héd Gyula rendőrkapitány nagynehezen lecsendesítette a tömeget azzal a kijelentéssel, hogy a zsidó temető egyik félreszó helyén fogja eltemettetni. Ezt azonnal végre is hajtatta mire a tömeg szétoszlott.

— **Bacillus van a fejében.** Ezt kiabálta a napokban a munkács-beszkidí vasutvonalon egyik állomásán egy elegánsan öltözött nő. A szerencsétlen asszonynál megállapították, hogy örült és az állomásfőnök felügyelet mellett visszahozták a magánosan utazó hölgyet S. Alja-Ujhelye, a hol közeli rokonai laknak. Az örjögő nő egyik miniszteri hivatalnok elvált neje, legutóbb Zempléneben rokonainál tartózkodott s innen még egész év elmével azzal a szándékkal ült vasutra, hogy megtekintsi a beszkidí határozolpott.

— **Lelekészker kerékpáron.** Fel-ső-Olaszországban a lelekészker igen szűren gyakorolják a kerékpársportot. Ujabbban a milánói érsék körlelvében adott engedélyt a kerékpársport üzésére a papoknak. A múlt

iskolai év végén pedig Santalena kanonok, a trevisói papnövéldében a püspök és az egész papság jelenlétében beszédet tartott a kerékpársport hasznosságáról.

— **Tömeges gyermekgyilkolás.** Frágából távirják, hogy a kuttengeri kertilet két községében véletlenül két „angyalosinálót” fedeztek fel, kik 5 frt jutalom mellett a gyermekeket előlték. Ezek a vadállati asz-szonyok pompás dzületeket csináltak és nagy távoiságból érkeztek hozzájuk megrendelések. A gonosz asszonyokat czinkostársakkal együtt elfogták.

— **Amerika sportja.** Nálunk is tisztességes mértékben dühög a sportszenvedély, de még sem őlt olyan kolossális méreket, mint Amerikában. Az új világrész sportjáról fogalmat adhatnak a következő adatok: Az északamerikai Monmouth-parkban a nyári löverseny-menetig július 3-án kezdődött és augusztus 14-én érte végét. Ezalatt az idő alatt 520,857 dollár (kb. 1,300,000 forint értékű) díjat fizettek ki a nyerő lovaknak. Összesen 391 fő jelent meg a versenyterén, s megfutottak 279 versenyt. A nyert díjak oroszlanrészt, 54,615, illetőleg 51,680 dollárt a Reene testvérek és Mr. Daly vittek el.

Szerkesztőségi ázsnet.

Muzsikuskak. M.-Vásárhely. Kolozsvárt a telefonon még nem rendezett senki koncertet. Bpesten már volt többször. Legújában „Telefon Hirmondó” rendezett ott igen sikerült hangversenyt. A hangszerek közül eddig legjobban bevált a zongora, kürt és hegedő.

Elvira. Hunyadmegye. Semmi sem jellemzheti jobban az emberek kis korúságát, mint az oknéklül való biu tetszelgési vágy, nagyzási hóbort, fettűnségi viszketeg, az örjögösig felcsoigazott, érthetetlen költekezés. Mert lehetetlen az, hogy ott a józan kombinálásnak csak legparányibb elementuma is meglegyen, a hol a szegény is — gadagok módjára — vakon rohan a pazarlás örvényébe. Pedig nálunk az ily eszeveszettségre van elég példa.

L. S. A koleráról azért nem hozunk tudósítást, mert az utóbbi napok alatt alig fordult elő egy betegedés. Halálóság pedig egysem.

Tanítónak. Németországban Franciaországban, Angolországban a földművelő nép a telet nem tölti el henyléssel, hanem éppen olyan serényen munkálkodik otthona háziipar terén a családtagok közreműködése mellett, mint a forró nyáron kint és ha nem is többet, de annyit mindig megkeres, mint a menyit neki a nyári munka hoz. Így biztosítja magát a külföldi földműves anyári természet szeszélye ellen. A magyar földműves se henyljen hát télen, hanem tanuljon valamely háziipart és szorgalmasan dolgozzék, mert csak így védheti magát és családját az eszék ellen.

LEGUJABB.

(Az Ellenék eredeti távirata.)

Személyváltozások a primási udvarban.

Budapest, szept. 16.

Rómából írják, hogy a primási udvarban történendő személyváltozások okai a következők:

A pápa ugyanis, mikor Vaszary Kolos herceggprimás Rómában járt, figyelmeztette a primást, hogy a mióta primás lett Esztergomból folyton névtelen latin szövegű leveleket kap.

E levelek a legaljasabb vádakkal illeték a primást.

A mint a kéziratokból konstatálták a levelek a primási udvarhoz közel álló maggarangu papoktól kerültek ki.

Vaszary ennek következtében több magas állásu papot elbocsátott állásától.

A kőszegi hadgyakorlat.

Budapest, szept. 16.

Tegnap érkezett Kőszegre Jenő főherceg.

Kinek fogadására nagy néptömeg verődött össze az állomásán.

A főherceg a fogadásnál azt mondta: „Igen örülök, hogy jól ismert kedves városomat viszont láthatom.

Jenő főhercegen kívül, megérkeztek Albrecht és Vilmos főherczek is kikelet színtén fényesen fogadtak.

Albrecht főherceg a fogadásnál így szolt:

„Örülök, hogy ismét itt vagyok szép Kőszegen.

Délután Albrecht főherceg nagy katonai szemlést tartott, majd ebédet adott azon sátorban, melyben a custazzai csata alkalmával lakott.

A főherceg felsőhajtott „Ist das zeit von Custozza? Schöne alte Zeiten.

Ama hír, hogy Vilmos cs. szár mint detektívetek mozgósítottak Kőszegen, valóban.

Ma megérkeztek Kőszegre József főherczeg vele Hieronymi, Fejérvári, Tisza Lajos és Tisza Kálmán.

Aussitz vezérkari ezredes a tudósítók előtt kijelentette, hogy az első ily nagyszabásu manőver a Monarchiában valóóság háboruhoz hasonló. Főleg stratégiai szempontból nagyérdékl.

Ő Felsége és a csehországi forrongások.

Budapest, szept. 16.

Csehországi forrongások miatt ő Felsége nem megy a gyakorlatok után Bélyére vadászni.

A király egyenesen Bécsbe utazik. A király helyett Lipót bajor herczeg fog Vilmos császárral vadászni.

Tűz.

Budapest, szept. 15.

Ma délen a fővárosi nagy jégvermek meggyultak, miből óriási tűz támadt. A kár eddig több 20,000 frtnál.

Nemzeti színház.

Kolozsvárt, vasárnap, 1893. szeptember 17-én.

Somlóné Vadnay Vilma első vendégfölléptévei: PIROS BUGYELÁRIS.

Énekes népszimű 3 felvonásban.

Felolós szerkesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Segédszerkesztő és kiadólaptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyiltér.*)

E lap folyó hó 9-iki számában egy Juhos József névvel aláírt közleményre, hogy ily későn válaszolok, annak oka abban rejlik, mivel e közleménynek csak a mai nap keltével jöttem tudomására.

E nyilatkozatot illetve, kik szerény körömben engem ösmernek, bizonyára ellenkező véleményben vannak felőlem, mint a nyilatkozó rongy ember, ki csupán a legnagyobb megvetés és utálatomra érdemes.

A mi pedig a közlemény egész tartalmát illeti, azt egyéni tisztaságom megvédéséből, legnagyobb megvetéssel leghatározottabban utasítom vissza, mint hozzám nem illő állításokat.

Hanem igenis nyilvánosságra hozom és leghatározottabban állítom azt, hogy Juhos József egy nyomorult, gyáva hszontalan ember, kit már évekkal ezelőtt felfofoztak és kidobtak egy főtéri vendéglőből már Kolozsváron nem lakó kollégái.

Továbbá esküvel erősítem részemről, hogy előlem, illetve botom csapásai elől gyáván futott el Juhos József bemenekülve egy nyilvános mulató helyre Buza-utczába, hova őt tisztességem megvédéséből nem követhettem.

Ezekből átláthatja bárki azt, hogy ily nyomorult és gyáva embertől, mint Juhos, lovagias elégtételt nem kérhetek.

Az, hogy engem megfenyítetteit volna, tökéletlen hazugság, mert kollégája, mivel ezt bizonyítja, az valami kicsapott pinczér-féle ember, kinek azt hiszem hitelt adni nem lehet, különben ha tetszik, alávetem magam bár mily orvosi vizsgálatnak, s ha testemen bármily nemű titást konstatálnak, szegényember létemre kötelezem magam a kolozsvári szegényeknek 100 frtot fizetni.

Kik Juhos Józsefet ösmerik, ki különben is oly szánalomra méltó semmiég, kinek ha csupán csak egy szelid rugást adok, hát foszlányokká válik.

Végül dessertnek ígértem Juhos urnak, ha fizeti ügyeim csak egy kissé engedik, hogy Kolozsvárra átránduljak, nem kezemmel, mit sajnálók az ő vastag arczbőrének érintésével bemocskolni, hanem egy kutyakorbáccsal fogom fényes nappal az utcán a nagy közönség szemelátára véresre korbácsolni.

Magam részéről ezzel az ügyet teljesen befejezetnek tekintem, s ha Juhos bár mit is iratna, ugy azt részemről kutyagatásnak fogom tekinteni, csupán a kutyakorbács fogja rá a feleletet megadni.

Mexó-Telegd, szept. 13.

FRÁTER GÉZA.

Az erdélyi pincze-egylet

erdélyrészi bortermelő szövetkezete Kolozsvárt, aJánlja

minden kiállításon első rangú díjakkal kitüntetett

és kizárólag s:övetkezeti termelő tagoktól beszerzett

valódi erdélyi borait nagyban és kicsinyben.

Árjogyzékek kívánatra bérmentve és ingyen.

(1-8)

* E rovat alatt közleményekért semmi felelősséget nem vállal a Szerk.

H i r d e t é s e k.

Kényelmes beosztású lakások,
Nagy-utca elején,
a CZAKÓ LAJOS építész újonnan épített
emeletes házában,
még három lakás,
mely 4 és 5 szobából áll,
folyó évi október hó 1-sőtől kezdve kiadó.

882. (2-3)

Irodai helyiség belmagyar-utca 1. sz.

H I R D E T M É N Y.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek, hivatalok és
egyleteknek becses tudomására hozni, hogy a város által
nyert engedély alapján a város területén

az emésztet kihordást

a mai naptól kezdve gyakoroljuk és igyekeztünk oda irá-
nyul, hogy pontos szolgálat és jutányos ár mellett
a nagyérdemű közönség becses partfogását kiemeljük; mi
végből új vállalatunkat bátorodunk nemcsak a nagyérdemű
közönségnek becses figyelmükbe ajánlani, hanem különösen a
m. kir. államhivatalok, politikai hatóságok, nemkülönben a
városban létező egyleteket azon tiszteletteljes kéréssel értesí-
teni, hogy a netalán szerződésileg kiadott emésztet kihordási
munkákat vagy alólírottakkal is egyenlően megosztani
kegyeskedend, vagy pedig egy újabb árlejtés megtartása által
alólírottaknak alkalmat nyújtani hozzájárulhatni.

Nagyra beosztott partfogásukba magunkat ajánlva, maradtunk
mely tisztelettel:

890. (2-2)

Weisz Áron és társa.

Irodai helyiség belmagyar-utca 1. sz.

KOLOZSVÁRI LESZÁMITOLÓ BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

Befizetett részvénytőke
100,000 frt o. é.

Folyó évi tartalékalap:
25,000 frt o. é.

Elfogad pénzbetéteket rövid és hosszabb időre a legelőnyö-
sebb kamattal mellett

Leszámitol 1, 3-4 hónapos váltókat a legkedvezőbb felté-
telekkel.

Lombárd kölcsönöket ad különböző értékpapirokra, valamint
azok eladását vagy vételét közvetíti.

A fenti üzletágakra nézve bővebb felvilágosítással szolgál:

442. (21-50)

AZ IGAZGATÓSÁG,
(Közlöny, belszen utca 3. sz. a. emelet)

Hivatalos órák: naponként délelőtt 9
órától fél 1 óráig.

Eladó

200 darab sertés,
különböző koru.

Megtekinthető Almakereken.

Eladja

Ugron Gábor
Sz.-Udvarhelyen.

891. (2-2)

Stern Dezső és Friedmann Benő mészégető telepük és erdőüzletük Rév (Biharmegye)

Van szerencsénk a t. cz. közönség b. tudomására hozni,
miszerint nagyméltóságu Gróf Zichy Edmund ur Révi ura-
dalmában egy nagy szabású

mészégető telepet

rendeltünk be, mely telepünket kőbányáink és erdősege-
inkkel gőzüzemű iparvasúttal összekötve, azon kedvező
helyzetben vagyunk, hogy **legkifutóbb minőségű,**
szerfelett szaporító és igen fehér meszünk
az év minden szakában bármely mennyiségben, a legpon-
tosabban és legjutányosabb árban szállíthatjuk.

Rendelvények czimunkra **Révre** (posta- és távirda-
állomá-) intézendők.

Tisztelettel:

844. (2-6)

Stern Dezső és Friedmann Benő.

Van szerencsém szíves tudomására hozni a nagyérd.
közönségnek, hogy **helyben**, a vasúti állomás mellett most
megnyitott „Erdélyrészi Tárházakban” (Bak-féle
telepen) egy

deszka-, lécz- és fazsindely raktárt nyitottam.

Mintán a **besztercei** fenyűfát **minőségileg** a
helyben árusított bármelyik termelés sem mulja felül és
tekintettel arra, hogy az árukat is lehetőleg **legol-
csóbbra** szabtam, remélem, hogy a nagyérd. közönség
szükséglete fedezésével szerencsétlenül fog.

Kiváló tisztelettel:

885. (2-3)

BESZTERCEI FARAKTÁR.
HERZBERG KÁROLY.

Kitüntette a párisi kocsigyártó szakiskolában.

GERGELY KÁLMÁN

kocsikészítő,

Közlöny, Kultorda-utca 27. szám.

Ajánl szakértelemmel és szilárd anyagból készített

új kocsikat

jótállás mellett,

melyekből mindig készletet tart.

842. (2-3)

SALIGNAC & Co.

LEGELSŐ, LEGRÉGIBB, TÖBBSZÖRÖSEN ÉRMEKKEL
KITÜNTETETT

COGNAC-GYÁRA

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Alapított 1809-ben. — Négy millió franknyi alaptőkével

COGNACBAN.

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy kintő, tisztán francia
borokból készített gyártmányunknak kizárólagos elárúsítása, mely-
nek jóságáért és valódiságáért kezeskedünk:

EGYEDÜLI FŐRAKTÁRA KOLOZSVÁRTT:

CSIKI ANTAL-nál,

m. kir. dohány nagy-tőzsde és különlegességek árudájában van.

Videki megrendelések gyorsan és pontosan teljesítenek.

Prof. Dr. Bárány Rózsák, a Mária Terézia kórház igazgatója, a Medicinal
Cognac-ot a következőket írja: A „MEDICINAL COGNAC” Salignac & Co.
gyárából egy igen kintő erősítő szer, a melyet én minden olyan esetben, a hol
egyéltalán Cognacot, mint gyógyszer használni lehet, a legjobb eredménnyel
használtam s ennél fogva ajánlom.

767. (6-x)

Tűzifa eladás.

Kifutó minőségű és bő méretű

hántott csertölgyfa

kapható

Magy.-Fenesen és Torda-Szt.-Lászlón,
kőbméterenkint 2 forintért.

Közlönyre — a házhoz szállítva — 4 kőbméter 12 frt.

Megrendelhető: **Borbély József** urnál **Torda-
Szent-Lászlón.**

892. (1-1)

Bükkfa tűzifa

1, 2, és 3 méter hosszúságban,
3000 méter.

Kapható a sz.-keresztúri vasúti állomásnál November hó
elejétől. (Kivánságra hamarabb is.)

Minősége prima bog nélkül és jó száraz.

Egy kőbméter ára 2 forint.

Csak nagyobb mennyiségben vagy egészben
tovább adható.

Tudakozódhatni: **ZAKARIÁS JÓZSEF-nél Sz.-Udvarhelyt.**

867. (1-4)

Mérnök-segéd,

ki a pontos és gyors tervezésben gyakorlott,
egy havi munkára,
200 forint havi fizetéssel,
azonnal alkalmaztatik.

852. (3-3)

PATAKY VICTOR.

Egy nagy üveg 10 kr.

A székelyföld legzénsavdúsabb, legkellemesebb ízű és
legolcsóbb savanyúvíze a

BAROSS-FORRÁS

kifutó szolgálatot tesz az emésztési zavaroknál. Gazdag szén-
savtartalmánál fogva a bornak ízét kellemessé teszi és színt
nem változtatja, miért is a vendéglős uraknak „Spritzer”-nek
különösen ajánlatik.

Újabb orvosi bizonylatok a BAROSS-forrásról:

Az erdővidéki „Baross Forrás” név alatt újabban forgalomba hozott
ásványvíz, egyike havánk legfőbb szabad szénsavat tartalmazó forrás termé-
keinek. A víz tiszta, átlátszó üledék és mellék íz nélkül való, igen kellemes
és üdítő élvezeti, járványos időben kintő étrendi ital. Gyógyhatása a légutak
és tápcsatorna; de különösen a húgyszervek idült hurutos bántalmánál érvé-
nyesül. A víz töltése; dugaszolása és kiállítása tiszta, czélszerű, kifogástalan.
Közlöny, 1893 április hó 10.

Dr. Purjesz Zsigmond s. k.,
egyetemi tanár.

„Baross forrás” stb.
Közlöny, 1892 július hó 15.

Dr. Fabinyi Rudolf s. k.,
a kir. tud. egyetem vegytani intézetének igazgatója.

A „Baross Forrás” savanyú vizet kellemes ízű hatással fogva a
légtő és emésztő szervek és a húgútergő hurutos bántalmánál kintő erd-
ményenl rendeltem. Iszatottságot, vértóbulást nem okoz. Igen gazdag szabad
szénsav és mérsékelt vastartalma miatt tisztán vagy borral keverve rendkívül
kellemes, üdítő savanyúvíz. A víznek külső kiállítása, dugaszolása teljesen
megfelel a mai kor kívánalmainak, a forrás és kezelés tisztaságáról különben
a nyár folyamán személyesen is meggyőződtem.
Közlöny, 1892 december hó 21

892. (3-5)

Dr. Nappendruck Kálmán s. k.,
városi orvos.

Járványok s főleg kolera veszély idején kintő præservativum.

Friss töltésben kapható Közlönyre:

Közya Sándor fő- és fiók-üzletében.

Egy nagy üveg 10 kr.